

LAUSUNTO VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA 2015

20 §

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kuntien mahdollisia kommentteja selvitysmies Arno Miettisen alustavasta ja Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsittelemästä ehdotuksesta 17.1.2014 mennessä. Kommenttien toimittamiselle on pyydetty lisääaikaa 21.1.2014 saakka.

Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen järjestäminen ja niiden rahoitus koko maassa. Nykyistä valtionosuusjärjestelmää on pidetty monimutkaisena ja vanhentuneena. Valtionosuusjärjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään vähentämällä merkittävästi laskentakriteerejä ja poistamalla kriteerien päällekkäisyyksiä. Nykyjärjestelmässä kriteereitä on lähes 50 ja osa on päällekkäisiä.

Uuden järjestelmän perusrakenne on seuraava:

Laskennalliset kustannukset

Kuntien omarahoitusosuus

Lisäosat

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Muut valtionosuuksiin tehtävät lisäykset/vähennykset ja siirtymätasaukset

Uudessa valtionosuusjärjestelmässä laskennallisten kustannusten määräytymisperusteita on kahdeksan ja kolme lisäosaa.

Laskennalliset kustannukset: ikärakenne, sairastavuus, asukastiheys, työttömyysaste, vieraskielisyys, kaksikielisyys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ikäryhmien ja sairastavuuden painoarvo kustannuseriä selittävinä tekijöinä muuttuu oleellisesti suhteessa nykyisiin painoihin. Ikärakenteen nykyinen painoarvo on n. 82 prosenttia, uudessa mallissa n. 70 prosenttia. Sairastavuuden painoarvo nykyisessä järjestelmässä on 9,6 prosenttia ja uudessa mallissa 24 prosenttia.

Valtiovarainministeriön 12.12.2013 laskelmien mukaan Kustavin kunnan valtionosuusmuutos on - 330.708 € eli - 372 €/asukas.

Valtionosuuksien kunnittaisessa muutoksessa käytetään viiden vuoden siirtymäaikaa.

Uusi valtionosuusjärjestelmä tulee voimaan 1.1.2015.



Kustavin kunnanhallitus

20.1.2014

32

Kustavin kunnanhallitus

31.3.2014

89

VM:n valtionosuusjärjestelmää koskeva ehdotus toimitetaan kunnanhallitukselle esityslistan mukana.

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa valtionosuusuudistuksesta seuraavat kommentit:

Valtionosuusuudistuksen tavoite yksinkertaistaa ja selkeyttää järjestelmää on oikeansuuntainen. Pelkästään kriteerien vähentäminen ei kuitenkaan takaa järjestelmän toimivuutta eikä uuden järjestelmän selkeyttä eikä kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen rahoitusta koko maassa.

Koelaskelmien mukaan laskentaperusteiden vähentäminen ja painottaminen suunnitellulla tavalla johtaa siihen, että valtionosuusuudistuksen kuntakohtaiset vaikutukset ovat monien kuntien kohdalla kohtuuttomia.

Ikärakenteen painoarvo tulee säilyttää entisen tasoisena. Vanhusvoittoiset kunnat häviävät valtionosuusuudistuksessa. Ehdotuksen mukaan laskennalliset kustannukset eli yksikköhinnat pienenevät voimakkaasti vanhemmissa ikäluokissa. Iäkkäät henkilöt tarvitsevat tutkimustulosten osoittamalla tavalla kalliimpaa hoitoa.

Sairastavuuskriteerin soveltaminen on ongelma. Onko sairauksista ja sosiaalipalveluista saatavilla tarpeeksi tietoa vai onko tietosuojalaki esteenä. Kriteerit tulee valita niin, että niiden perustaksi saadaan ajan tasalla olevat kattavat ja aukottomat tiedot.

Ennen uudistuksen etenemistä kunnille tulee toimittaa täydelliset laskelmat, joista selviävät kunnittaiset laskentaperusteet ja painoarvot.

Uudistus tulee toteuttaa siten, että samanaikaisesti ei ole muita valtionosuuden leikkauksia.

Valtion pitää tehtäviä säätäessään huolehtia siitä, että kunnilla on edellytykset suoriutua niistä. Siksi kuntien tehtäviä ja niiden rahoituksen riittävyttä on arvioitava yhtenä kokonaisuutena. Ennen valtionosuusuudistusta on päätettävä kuntien tehtävistä, jotta rahoitusperiaate toteutuisi.

Valtionosuuksien siirtymäaikaa tulee pidentää.

Kustavin osalta koelaskelmat osoittavat vähennystä 330.708 euroa

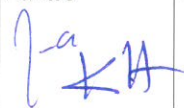
Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto



Kh 31.3.2014
59 §

LIITE No 21 / K.hall. 31.3.2014 § 59 Laskelma

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto on toimittanut kunnille seuraavanlaisen lausuntopyynnön:

”Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakko ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäätään järjestelmäuudistuksen tarpeesta.

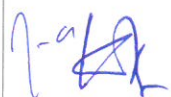
Selvitysmies on valmistellut liitteenä olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto



Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määrätymisperusteiden laskentaperusteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan **viimeistään 4.4.2014 klo 16** mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. ”

Lausuntopyynnön liite 4: THL:n tutkimusraportti ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen löytyy seuraavasta linkistä

<http://www.julkari.fi/handle/10024/114577>

Ohessa linkki asiaan liittyvään tiedotteeseen, josta löytyy myös lausunto liitteineen

[http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja](http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp)

[puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp](http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp)

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää esittää ja todeta lausuntonaan selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta seuraavaa:

- Kunnanhallitus pitäytyy edelleen 20.1.2014 antamassa lausunnossaan korostaen erityisesti sitä, että ikärakennetekijän sisällä vanhusväestön painoarvoa kasvatetaan suhteessa nuoriin ikäryhmiin. Varsinais-Suomen liiton ja Satakunta-liiton esimerkkilaskelmassa nuorten ikäryhmien painoarvoa on pienennetty 5 % ja vanhusväestön painoarvoa kasvatettu 10 %, mitä ratkaisua kunnanhallitus pitää esitettyine perusteluineen hyvänä.
- Lisäksi kunnanhallitus esittää, että valtionosuusuudistuksessa saaristoisuus huomioidaan siten, että sekä saaristokunnilla että saaristo-osakunnilla on saaristoisuudesta aiheutuvia kustannuksia ja haittoja kattava saaristolisä vähintään nykyisen tasoisena mahdollisilla yleisellä leikkaustasolla vähennettynä.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

1-a
W

Kunnanhallitus yhtyy näin ollen edellä esitettyyn mm. saaristoasiain neuvottelukunnan esittämään kannanottoon.

- Kustavin osalta uusi valtionosuusmuutosta koskeva laskelma vuoden 2014 tasolla osoittaa vähennystä 200.882 euroa. Edellinen laskelma osoitti vähennystä 330.708 euroa.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

1-a
KJ